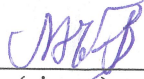

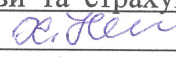

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут бізнесу,
економіки та адміністрування
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
СИЛАБУС
Сучасні освітні технології у вищій школі (ОК4)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

 Дубина М.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« 26 » 08 2025 р.

Розробник: Холявко Н.І., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
доктор економічних наук, професор
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри фінансів, банківської
справи та страхування

Протокол від « 26 » 08 2025 р. № 13

Узгоджено з гарантом освітньої програми: Дубина М.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Тип дисципліни	Обов'язкова.
Мова викладання	Українська
Рік навчання та семестр	2 курс, 3 семестр, спеціальність D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Викладач	Холявко Наталія Іванівна, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, доктор економічних наук, професор
Профайл викладача	https://fbss.stu.cn.ua/kafedra/zagalna-informacziya/holyavko-nataliya-ivanivna-2/
Контакти викладача	Чернігів, вул. Шевченка, 95, корп.1 каб. 317. E-mail: n.kholiavko@stu.cn.ua

1. Анотація курсу. Дисципліна «Сучасні освітні технології у вищій школі» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти компетентностей у сфері сучасної педагогіки та використання інноваційних освітніх технологій. Програма курсу охоплює вивчення методів інтерактивного навчання, цифрових інструментів, платформ для дистанційної освіти, а також технологій гейміфікації, змішаного навчання та проєктної роботи. У рамках курсу аспіранти отримають знання щодо: розробки інтерактивних занять і курсів з урахуванням потреб здобувачів вищої освіти; використання цифрових технологій для підвищення якості освітнього процесу; інтеграції сучасних технологій у процес викладання економічних дисциплін.

Сторінка курсу в Moodle: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=8272>

2. Мета та цілі курсу. *Мета курсу:* формування знань про закономірності загальнонаукової та фахової підготовки у закладах вищої освіти, вивчення дидактичних можливостей та особливостей різноманітних сучасних освітніх технологій; розвиток педагогічного мислення, педагогічних здібностей, та педагогічної творчості; виховання професійно-значущих якостей, педагогічної моральності, та психолого-педагогічної культури здобувачів вищої освіти в університетах. *Цілі курсу:* надати аспірантам знання про інтерактивні, цифрові, дистанційні та інші інноваційні підходи до організації навчального процесу; навчити аспірантів ефективно розробляти, впроваджувати та оцінювати інноваційні навчальні методики у викладанні економічних дисциплін; забезпечити вміння використовувати платформи дистанційного навчання, електронні ресурси, відеоконференції та інші цифрові технології в освітньому процесі; навчити аспірантів адаптувати сучасні технології відповідно до специфіки викладання дисциплін у сфері фінансів, банківської справи та страхування; розвинути здатність аналізувати ефективність застосування освітніх технологій та їх вплив на досягнення навчальних результатів; створити умови для апробації розроблених навчальних матеріалів та інтерактивних методів у рамках практичних занять і проєктної роботи.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути або розширити наступні загальні (ЗК) та спеціальні (СК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел з використанням сучасних інформаційних технологій.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми та вирішувати науково-прикладні завдання.

ЗК06. Здатність організовувати, управляти науково-проєктною роботою та приймати спільні рішення з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

СК07. Здатність приймати участь в апробації отриманих результатів наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та сприяти їх впровадженню у науковій, педагогічній та практичній сферах.

СК9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність за фахом.

3. Результати навчання. Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН), передбачені освітньою програмою:

ПР06. Здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері фінансів, банківської справи та страхування, приймати участь у розробці навчально-методичного забезпечення освітнього процесу у закладах вищої освіти.

ПР07. Виконувати оригінальні наукові дослідження у сфері фінансів, банківської справи та страхування на основі використання сучасних наукових підходів, критично аналізувати отримані результати, дотримуючись норм професійної та академічної етики.

ПР11. Приймати участь у розробці та реалізації наукових проєктів, які спрямовані на розв'язання важливих наукових і прикладних задач у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР14. Вміти спілкуватися з науковою спільнотою в процесі презентації, обговорення та захисту результатів наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Після вивчення курсу здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- методологічні та теоретичні засади педагогічного процесу у вищій школі на сучасному етапі розвитку науки і суспільства;
- шляхи удосконалення та розвитку організаційних форм навчального процесу, підвищення ефективності різних методів контролю;
- практичних аспектів впровадження нових педагогічних технологій у вищу освіту;
- методів активізації пізнавальної діяльності;
- системи сучасних засобів навчання, їх дидактичних особливостей та методики використання;
- типології та структури сучасних видів аудиторних занять, традиційних і нестандартних форм навчання;
- особливості розробки навчально-методичних комплексів для дисциплін і спеціальностей;

володіти навичками:

- орієнтуватися у сучасному освітньому просторі, створювати особистісно-орієнтоване та динамічне середовище для власної життєдіяльності;
- застосовувати теоретичні знання для практичної організації навчально-виховного процесу закладів вищої освіти;
- мати навички підготовки методичного забезпечення для проведення різних видів занять з використанням сучасних освітніх технологій;
- обирати ефективні методи, форми та засоби навчання для організації навчально-пізнавальної діяльності;
- ставити цілі, планувати, організовувати, стимулювати, контролювати та аналізувати результати навчально-пізнавальної діяльності;
- підвищувати свій загальноосвітній та професійний рівень, організовувати самоосвіту та творчо використовувати різноманітні джерела інформації.

4. Пререквізити. Передумовою для вивчення курсу є успішне засвоєння дисциплін «Філософія науки і культури», «Методологія, організація та технологія наукових досліджень».

5. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин (д/з)
Лекції	16/6
Практичні заняття	8/4
Самостійна робота	66/80
Індивідуальне завдання – контрольна робота	
Всього кредитів	3 кредити (90 годин)

Форма проведення занять - лекційні, практичні, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

6. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи сучасних технологій у системі вищої освіти

Тема 1. Сучасні технології навчання у закладах вищої освіти

Мета, завдання та особливості впровадження сучасних технологій у діяльність закладів вищої освіти. Роль технологічного підходу в освітньому процесі. Визначення понять «технологія», «освітня технологія», «педагогічна технологія» та їх зміст. Історичний розвиток і теоретичні основи педагогічних технологій. Класифікація педагогічних технологій і різноманітність підходів до їх систематизації в освітній практиці. Особистісно орієнтований підхід в освіті та пов'язані з ним технології. Гуманістична спрямованість освітніх методів і педагогіка співпраці. Особливості функціонування сучасних педагогічних технологій, їх перспективи та основні проблеми впровадження у закладах вищої освіти.

Тема 2. Інноваційні педагогічні технології у закладах вищої освіти

Основи педагогічної інноватики. Інноваційність як ключова характеристика сучасного розвитку закладів вищої освіти. Сучасні тенденції інновацій у освіті. Роль педагогічної інноватики в системі наукового знання. Історичний розвиток інноваційного навчання. Структура педагогічної інноватики та класифікація педагогічних нововведень у закладах вищої освіти. Інноваційні процеси у вищій освіті. Порівняльний аналіз традиційного та інноваційного навчання.

Тема 3. Інноваційна діяльність педагога

Особливості професійної діяльності педагога в умовах інновацій. Бар'єри, які перешкоджають впровадженню інновацій, та шляхи їх подолання. Формування готовності до інноваційної діяльності як важливого аспекту професійної компетентності педагога. Структура готовності до інноваційної діяльності. Розвиток інноваційної поведінки у педагогічній діяльності.

Тема 4. Інноваційні технології активізації навчального процесу у ЗВО

Проблеми впровадження освітніх технологій у закладах вищої освіти. Предметно-орієнтовані та особистісно-орієнтовані технології навчання. Технології партнерства (педагогіка співпраці). Організація проблемного навчання та види інтенсивних технологій. Використання кейс-методу для підготовки студентів до інноваційної діяльності. Моделі лекційних занять у традиційному та активному форматах. Роль і функції студентів під час проведення активних лекцій. Організація семінарських занять у активній формі, зокрема планування їх проведення. Метод «Портфоліо» як складова самостійної роботи студентів.

Змістовий модуль 2. Технологічний підхід і засоби його впровадження у освітньому процесі ЗВО

Тема 5. Модульна технологія навчання

Особливості та основні принципи модульних технологій. Визначення поняття «навчальний модуль». Дидактичне забезпечення процесу модульного навчання. Організація освітнього процесу за модульною технологією. Методологічні основи впровадження кредитно-модульної та модульно-рейтингової технологій навчання. Модульно-тьюторна система підготовки фахівців. Використання технології ситуативного навчання (кейс-методу).

Тема 6. Інтерактивні та ігрові технології у ЗВО

Особливості застосування креативних технологій у закладах вищої освіти. Психолого-педагогічна природа інтерактивних технологій навчання. Інтерактивні методи кооперативного та колективно-групового навчання, їх порівняльний аналіз. Технології ситуативного моделювання та методи роботи з дискусійними питаннями. Креативні технології як наукова категорія: види, класифікація та специфіка застосування. Інноваційні методи навчання у ЗВО: ейдетика, «мозковий штурм», емпатія, інверсія, синектика, вільні асоціації, кейс-метод тощо. Технології розвитку критичного мислення. Організація дидактичних ігор у контексті педагогічних інновацій. Синанон-метод як інструмент підготовки до роботи в системі «людина-людина». Мікровикладання як сучасний метод підготовки студентів магістратури у закладах вищої освіти.

Тема 7. Проєктна технологія та технології дослідницького (евристичного) навчання як форми інноваційних педагогічних підходів

Суть і значення проєктної технології у закладах вищої освіти. Історичні аспекти виникнення проєктного підходу в освіті. Класифікація педагогічних проєктів у ЗВО. Підготовка викладача до створення та реалізації навчальних проєктів. Практичні етапи розробки й реалізації навчальних проєктів, їх презентація та оцінювання. Особливості організації дослідницьких проєктів студентів. Мета, завдання та термінологічна база дослідницької технології. Рівні та основні елементи навчально-дослідної діяльності студентів. Міжнародні науково-освітні проєкти: пошук ідей, підготовка грантової заявки, менеджмент проєктів та звітування перед грантодавцем.

Тема 8. Інформаційні технології у навчальному процесі

Сучасні інформаційні технології у навчанні: основні характеристики. Інформаційна компетентність викладача як ключова умова ефективного створення інформаційно-освітнього середовища. Використання телекомунікаційних технологій і технологій дистанційного навчання. Вебіари як інструмент інформаційних технологій у вищій школі. Інтернет як середовище для комунікації. Мультимедіа як засіб сучасних соціокультурних комунікацій. Комп'ютерні технології у навчанні в рамках кредитно-модульної системи. Методи застосування комп'ютерних технологій в освітньому процесі: мультимедійні лекції, інтерактивні практичні заняття, дискусії, студентські проєкти, презентації, інтерактивні програми, програми-тести, електронні ресурси. Електронна пошта та системи телеконференцій як засоби взаємодії. Організація навчального середовища за допомогою інформаційних технологій. Роль викладача в процесі навчання з використанням інформаційних технологій і його готовність до впровадження інновацій.

Тематика практичних занять

Тема 1. Сучасні технології навчання у закладах вищої освіти

Тема 2. Інноваційні педагогічні технології у закладах вищої освіти

Тема 3. Інноваційна діяльність педагога

Тема 4. Інноваційні технології активізації навчального процесу у ЗВО

Тема 5. Модульна технологія навчання

Тема 6. Інтерактивні та ігрові технології у ЗВО

Тема 7. Проєктна технологія та технології дослідницького (евристичного) навчання як форми інноваційних педагогічних підходів

Тема 8. Інформаційні технології у навчальному процесі

Тематика самостійної роботи

1. Роль інформаційно-комунікаційних технологій у модернізації освітнього процесу в ЗВО.
2. Порівняльний аналіз традиційного та інноваційного навчання в контексті вищої освіти.
3. Інтерактивні технології як основа активізації навчання в університетах.
4. Особливості використання дистанційних технологій у вищій освіті.
5. Модульне навчання як інструмент підвищення ефективності освітнього процесу.
6. Технологія проблемного навчання: переваги та виклики впровадження.
7. Сучасні методи оцінювання навчальних досягнень студентів в умовах цифровізації освіти.
8. Особистісно орієнтовані технології навчання у вищій школі.
9. Кейс-метод як ефективний інструмент підготовки студентів до професійної діяльності.
10. Педагогічні технології, спрямовані на розвиток критичного мислення студентів.
11. Вебіари як форма онлайн-освіти в ЗВО: переваги та недоліки.
12. Використання мультимедійних технологій у навчальному процесі: тенденції та перспективи.
13. Синектика як метод стимулювання творчості студентів у вищій школі.

14. Роль електронних ресурсів та онлайн-платформ у розвитку дистанційного навчання.
15. Педагогіка співробітництва в сучасному освітньому процесі.
16. Технології активного навчання: концепції, методи та інструменти.
17. Використання інтернет-ресурсів для організації самостійної роботи студентів.
18. Психолого-педагогічні аспекти застосування технологій у навчальному процесі.
19. Модернізація навчальних програм за допомогою інноваційних технологій.
20. Інтерактивні системи навчання: від класичних методів до технологій майбутнього.
21. Порівняльний аналіз традиційних і сучасних методів викладання вищих економічних дисциплін.
22. Впровадження технології змішаного навчання в університетах.
23. Технологія ситуативного навчання: теоретичні та практичні аспекти.
24. Педагогічна інноватика як фактор розвитку вищої освіти в умовах глобалізації.

7. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Оцінка курсу «Сучасні освітні технології у вищій школі» охоплює поточний контроль (робота на практичному занятті; самостійна робота; модульні контрольні роботи) – 60 балів (60%) і підсумковий контроль (екзамен) – 40 балів (40%). Всього - 100 балів. Підсумковий контроль проводиться у вигляді диф.заліку під час заліково-екзаменаційної сесії за трьома завданнями: теоретичне питання (до 10 балів), тести (до 10 балів) та практичне завдання (до 20 балів). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до залікової оцінки.
Вимоги до контрольної роботи	Тематика індивідуальної роботи обговорюється та визначається на початку семестру. Теоретичною основою для виконання є навчальна література, курс лекцій та практичних занять. Захист індивідуального наукового завдання (контрольної роботи) є обов'язковим і здійснюється у формі презентації під час останнього практичного завдання.
Практичні (лабораторні) заняття	У ході практичних занять передбачається вирішення задач, розв'язання проблемних і тестових ситуацій та обговорення дискусійних питань в сфері освітніх технологій. Оцінювання роботи здобувачів відбувається згідно з вимогами, зазначеними у робочій програмі дисципліни та критеріями, відображеними у матеріалах методичного забезпечення дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав в повному обсязі передбачених робочою програмою всіх видів навчальної роботи або не набрав/ла мінімально необхідну кількість балів (20), він/вона не допускається до складання екзамену під час сесії, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка».

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Види робіт та форма контролю		Кількість балів	
		Денна форма	Заочна форма
1	Виконання тестових та практичних завдань за темами курсу (5 завдань × 5 балів)	0...25	0...15
2	Виконання індивідуального наукового дослідження (контрольної роботи)	0...15	0...25
3	Виконання модульної контрольної роботи №1	0...10	0...10
4	Виконання модульної контрольної роботи №2	0...10	0...10
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60	0...60
Семестровий контроль (Екзамен)		0...40	0...40
Разом		0...100	0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (екзамен)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

8. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані лабораторні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він/вона не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання екзамену всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний екзамену складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних і лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один із елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету відповідно до затвердженого розкладу

або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, залежно від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проєктах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні практичних завдань, контрольних робіт (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем відповідно до положення Порядок визначення академічної різниці та визнання результатів попереднього навчання у НУ «Чернігівська політехніка». Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література:

1. Artur Zhavoronok, Nataliia Kholiavko, Olha Popelo, Maksym Dubyna, Liudmyla Verbiivska and Maiia Fedyshyn (2024). Higher education for sustainable development in the digital era: Mapping the bibliometric analysis. Problems and Perspectives in Management, 22(4), 202-216. doi:10.21511/ppm.22(4).2024.16
2. Kholiavko, N., Popelo, O., Melnychenko, A., Derhaliuk, M., & Grynevych, L. (2022) The Role of Higher Education in the Digital Economy Development. Revista Tempos E Espaços Em Educação, 15(34), e16773. Pp. 108-124. <https://doi.org/10.20952/revtee.v15i34.16773>
3. Marhasova, V., Kholiavko, N., Popelo, O., Krylov, D., Zhavoronok, A., & Biliaze, O. (2023). The Impact of Digitalization on the Sustainable Development of Ukraine: COVID-19 and War Challenges for Higher Education. Revista De La Universidad Del Zulia, 14(40), 422-439. DOI:10.46925/rdluz.40.24
4. Nataliia Kholiavko, Oleksandr Popelo, Serhii Kononenko. Modern Digital Technologies in the Higher Education Institutions Activities. Modern science: prospects, innovations and technologies : Scientific monograph. Part 1. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. Pp. 203-228.
5. Popelo, O., Kholiavko, N., Safonov, Y., Shaposhnykov, K., Babukh, I., & Yamniuk, B. (2024). Global Trends Of Universities Digitalization Under The Sustainable Development Concept. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development, 46(4), 473–481. <https://doi.org/10.15544/mts.2024.44>
6. Popelo, O., Kholiavko, N., Hryhorkiv, M., Kosmii, O., Oleksiienko, O., Zhavoronok, A. (2023) EU higher education institution toward the sustainable development. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Developmente, 46(2), 124-132. <https://doi.org/10.15544/mts.2023.13>
7. Čiutiene R., Kholiavko N., Karpenko A. and Plynokos D. Conceptual Framework for Implementing a User Education System Based on Blended Learning in Smart Cities. 2023 IEEE European Technology and Engineering Management Summit (E-TEMS), Kaunas, Lithuania, 2023, pp. 172-177, doi: 10.1109/E-TEMS57541.2023.10424610

8. Антонюк, Д. С., Вакалюк, Т. А., & Огінський, Є. В. (2022). Окремі аспекти проектування цифрових освітніх ресурсів у працях вітчизняних науковців. Педагогічні науки: теорія та практика, (2), 166-175. <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2022-2-25>
9. Діденко І.О., Холявко Н.І. Теоретичні аспекти сталого розвитку закладів вищої освіти України. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво, 2023 р., № 1 (127). С. 98-102. DOI: <https://doi.org/10.32782/1814-1161/2023-1-14>
10. Холявко Н. І., Жаворонок А. В., Попело О. В., Колоток М. О. Вплив вищої освіти на сталий розвиток національної економіки. Економічна синергія. 2022. № 1;2. С. 141-153.
11. Холявко Н. І., Самойлович А. Г., Олифіренко І. І. Теоретичні засади та підходи до модернізації закладів вищої освіти на базі концепції сталого розвитку. Проблеми економіки. 2023. №3. С. 119-127. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-3-119-127>
12. Холявко Н., Мельниченко А. Впровадження дуальної освіти в університетах України: синергетичні ефекти для стейкхолдерів. Вісник Хмельницького національного університету 2022, № 2, Том 2. С. 313-321. http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2023/07/vknu-es-2022-n2t2304_49.pdf
13. Холявко Н., Островська Н. Детермінуючий вплив організаційної культури університету на якість вищої освіти. Вісник Хмельницького національного університету 2022, № 6, Том 2. С. 323-327. <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/?p=16536>
14. Холявко Н.І., Олифіренко І.С., Кононенко С.О. Холявко Н. І., Олифіренко І. С., Кононенко С. О. Вплив інноваційних цифрових технологій на повоєнне відновлення університетів України. Бізнес Інформ. 2024. №8. С. 141–150. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-8-141-150>
15. Головня, Ю. (2023). Цифрова трансформація вищої освіти в Україні: від академічного центру до освітньо-науково-інноваційного комплексу. Економіка та суспільство, (58). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-43>

Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека ЧНТУ – м. Чернігів, вул. Шевченка, 95, навчальний корпус № 1.
2. Обласна наукова бібліотека.
3. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського // <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Офіційна Інтернет-сторінка Верховної Ради України <http://www.rada.gov.ua>
5. Офіційна Інтернет-сторінка Кабінету міністрів України // <http://www.kmu.gov.ua>
6. Офіційний Інтернет-сторінка Міністерства освіти і науки України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua>
9. Офіційна Інтернет-сторінка Державної служби статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Офіційна Інтернет-сторінка Програми розвитку ООН <http://www.undp.org>